

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE



Secretariaat: Buitenvoortseplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

KON. GOED GEK. 22 f e b r u a r i 1958 nummer 58

numm e r 33

18 april 1958

tweede jaargang

nadruk verboden

x in de kantlijn betreft de vraag
- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst zou ik U er allereerst op willen wijzen, dat wij aan onze kant niet alles weten. Wij zouden dus - ondanks het feit, dat wij alles doen om dit te voorkomen - fouten kunnen maken. Zover dit noodzakelijk blijkt, zullen de sprekers U dan ook de gelegenheid geven aanvullende vragen te stellen en Uw kritiek, of opmerkingen kenbaar te maken.

Deze avond is er geen gelegenheid tot het stellen van vragen. Zoals U bekend is, zal dit eerst over 14 dagen het geval zijn.

Het onderwerp van hedenavond heb ik nu eens in een wat andere richting gezocht, als U de laatste tijd gewend bent. Ik zou n.l. willen spreken over:

GODSVOORSTELLING EN MAGIE IN HET OUDE EGYPTEN

Over Egypte is ongetwijfeld aan de mens van deze tijd zeer veel bekend. De leek is over het algemeen niet in staat om de verschillende dynastieën en de daaronder heersende godsdienstige voorstellingen van elkaar te scheiden. Toch heeft men beschikking over voldoende gegevens om zich een redelijke voorstelling van dit rijk en zijn bewoners te maken.

De grote bouwwerken, of hun ruïnes, die zowel in Thebe, als op andere plaatsen te vinden zijn, geven U een eerste indruk van de macht, die dit rijk bezat, evenals er een beeld rijst omtrent de macht van 't priesterdom.

Daarnaast heeft menigeen gehoord van het dodenboek, terwijl een enkele bovendien gehoord heeft van het geheimzinnige boek Toth, waarin alle geheimen der wereld in twee bladen perkament zouden zijn opgetekend.

Wat is echter de achtergrond van de grote bloei van het priesterschap? Welke gedachtegang ligt ten grondslag aan het dodenboek, welke gedachtegang ligt er verborgen achter al die vreemdsoortige Goden, wier beelden U nog heden in verschillende musea kunt aanschouwen?

In de eerste plaats moeten wij dan wel beginnen te konstateren, dat het rijk Egypte in de eerste plaats op de landbouw was aangewezen. Deze landbouw maakte al snel - gezien de ligging van het vruchtbare gebied temidden van woestijnen - een sterke verdediging en een bescherming noodzakelijk.

De eerste vorm van gezag was dan ook zonder twijfel een militaire macht. Wij kunnen dit nog terug vinden in het gebruik, de farao te zien als Goddelijk hoofd van de gehele legermacht. Hij was dus in feite een soort generalissimus. De krijgers van het land waren echter vaak bevreesd de krijg in te trekken zonder de bijzondere bescherming, die door de magie kon worden geboden.

Die bescherming is weer terug te voeren tot veel oudere tijden, tot een fetischisme, dat al hoogtij vierde, toen de mens nog leefde in hollen en zijn enige werktuigen bestonden uit wat splinters steen.

De priesters en magiërs, die plaatselijk invloed wisten te gewinnen en wonderen deden - wat wil zeggen, dat zij eigenschappen en krachten gebruikten, die anderen in die buurt niet kenden, dan wel door suggestie voorstellingen wisten te scheppen, die de leek wonderbaarlijk leken -, gaven dan ook vooral aan de heren der krijgsbenden bepaalde talismans mee. Op de duur gingen zij er ook toe over bepaalde gebieden te beschermen door z.g. banvloeken.

Hier lig nu eigenlijk het begin van hun macht en grootheid. Zolang het alleen nog gaat om bescherming door middel van talismans kan de ene priester de ander bestrijden zonder gevaar. Hij kan dan krachtiger zijn dan de anderen en dit komt zijn naam ten goede. Maar wanneer zij meer algemeen bekende krachten als Goden aan gaan roepen, om in hun naam de beschermende cirkels te trekken, zou niet een strijd tussen priesters, maar tussen Goden ontstaan.

Deze strijd tussen Goden zou het aanzien van de godsdienst kunnen schaden. Bovendien rust in de strijd tussen de Goden - een werkelijke strijd tenminste - voor mens noch priester winst.

Het gevolg is dan ook, dat uit deze reeksen van banvloeken en magische cirkels, die zeker terrein, of een stad-staat moeten beschermen, al snel een band tussen de verschillende priesters moet groeien. Oorspronkelijk hielden zij allen vast aan een eigen visie, een eigen beeld van de machtigste God.

Naast elkaar zien wij dan als zodanig vermeld de aarde, de zon en de Nijl. Zij worden in verschillende vormen uitgebeeld.

Van de diergoden, die later een zo grote rol gaan spelen, is echter nog weinig te bemerken. Anubis, de Gids der Zielen, is in deze periode nog niet bekend. Zelfs een algemeen aanvaarde God des Doods - toch een van de eerste erkende Goden in haast alle gebieden - komt eerst naar voren, wanneer de twee rijken reeds staatkundig gestalte beginnen te krijgen.

In het bovenegyptisch rijk overheerst, vooral in het begin, het nubische element. De zwarte mensen zijn vooral in de bovengebieden van de Nijl oppermachtig. Wij zien hen dan ook, tot veel later, optreden als verdedigers en stadhouders der zuidelijke gewesten.

Hun eigen soort van magie is in zijn uitingen zeer sterk en blijkbaar ook voor het blankere deel der bevolking geheel aanvaardbaar. De statige omgang met priesters en Godenbeelden, waarbij dus afbeeldingen, of symbolen worden megedragen van verdienstelijke helden of priesters, naast de beelden der Goden, is dan ook wel te zien als van zuiver nubische oorsprong.

Dergelijke symbooltochten vinden wij nu nog terug bij enkele negerstammen. Zelfs de Massaï, die toch heel wat verder wonen, kennen deze gebruiken en houden die nog in ere. Ook de Kopten van Abessinie dragen in hun processiesbeelden van helden, vorsten en heiligen mee, naast het symbool van God.

In het beneden-egyptische rijk is de ontwikkeling ietwat anders gegaan. Belangrijk in het leven van deze mensen is het moeras, . . . zeer belangrijk. De Nijldelta bergt immers grote rietvlakten en haast onafzienbare moerasgebieden. Daar heeft men oorspronkelijk een zeer verschillende visie.

In het begin vereenzelvigt men de Goden vaak met de vogels, die wonen op ontoegankelijke plaatsen en vliegen, waar zelfs de kleine, uit rietbundels gemaakte, boten niet kunnen komen.

Wanneer zij tot een eenheid komen, is de zon hun God. In Boven-Egypte echter wordt allereerst de Nijl een algemeen erkende God. Beide groeperingen kennen al snel daarna als belangrijkste Godin de aarde.

Vreemd genoeg blijkt later een vereenzelvigen van de aarde met de maan te ontstaan. Mogelijkerwijze hangt dit samen met de vrouwelijke vruchtbaarheidscyclus.

In de Isisverering is deze Godin dan ook in de eerste plaats de Godin der Wereld, ofschoon wij als haar voornaamste symbool een maan-sikkel zien gebruiken.

Deze gemeenschappelijke godsbeschouwingen zijn dan wel in de eerste plaats de grondslag, waarop de macht der priesters groeit.

Langzaam maar zeker vestigen plaatselijke godsdiensten ook tempels in andere steden. Over en weer vindt tussen de verschillende tempels veelal een uitwisselen van gegevens plaats. Ofschoon sommige hogepriesters en hoofden van kloosters zich soms wel te buiten gaan aan excessen tegen andere geloofsvormen, zijn er toch steeds meer onder hen, die hun confraters en concurrenten bij een nieuwe vestiging een hartelijk welkom bereiden. Vaak brengen zij hun godsbeelden naar deze nieuwe tempels "om hun gast te bezoeken".

Zo groeien er geheime priesterbonden, die in de eerste plaats magische ervaring en gedachtegang met elkaar delen.

Rond de periode, dat de kronen van beide rijken worden verenigd, geldt dan onder hen veelal de volgende voorstelling: De middelen, die ons gegeven zijn, moeten niet slechts gezocht worden in het gebied der onzichtbaren, ofschoon het noodzakelijk is t.o. leken hierop vooral de nadruk te blijven leggen. Wij kennen de tekenen van wolken en wind, kennen de geheime krachten, die schuilen in planten en dieren; wij kunnen ook in het geheim ter ere der Goden het geweld gebruiken. Door deze middelen kunnen wij de gelovigen helpen en onze vijanden onderdrukken. Daarna zullen wij de mensheid steeds weer moeten tonen, dat er een ander leven, een voortbestaan is en hen moeten zeggen, dat dit boven al belangrijk is.....

De belangrijkheid van het voortbestaan vinden wij in ongeveer gelijke vorm en inhoud ook bij geheel andere vroege kultuurvormen terug. Hier klinkt iets mee, dat ons onmiddellijk doet denken aan een voortleven van atlantische gebruiken en atlantische sagen.

Het beschermen van de mummie als belangrijk voor het voortbestaan vinden wij immers niet slechts in Egypte, maar identiek in b.v. het oude Mexico.

De grondgedachte, die bij deze volkeren hiertoe leidt is als volgt:

De mens kan worden gedeeld in drie persoonlijkheidsvoerende voertuigen. Deze drie voertuigen kunnen onafhankelijk hun weg gaan, maar een band tussen hen is noodzakelijk om de werkelijke persoonlijkheid een zekere vrijheid van beleven te geven.

Zij hebben elk hun eigen kracht. Wanneer de mens een band met de wereld en de werkelijkheid wil behouden, is het noodzakelijk, dat het lichaam op voldoende wijze wordt gekonserveerd, opdat het laagste voertuig hierin schuil- en rustplaats kan vinden. Wanneer het daarin rusten kan, zal het de gestorvenen te allen tijde weer mogelijk zijn om als geest, of als levende mens, wederom op aarde te verschijnen.

Deze grondslag is vooral in de egyptische magie steeds belangrijker: necrologie, een bezweren van doden als aan de lopende band, maken wij vooral in deze periode dan ook steeds weer mee.

Men heeft de gewoonte de dode te plaatsen op de knieën van een zittend afgods- of koningsbeeld. Terwijl de doden daar rusten, kunnen de magiërs door krachtige en gevaarlijke bezweringen hen het antwoord ontwringen op voor de mensen belangrijke vragen. Het gevolg is, dat men steeds meer begrip krijgt voor het rijk van de geest.

Een groot deel der verschijnselen, die in de volgende jaren de glorie van vele tempels uitmaken zijn dan ook zeer na aan het huidige spiritisme verwant. Niet alleen, dat de getoonde verschijnselen zeer veel overeenkomst tonen met hetgeen nog heden wordt ervaren bij z.g. donkerzittingen, daarnaast vinden wij onder de naam profeten, of Stem der Goden, mediums.

Men ontwikkelt gaven als telepatie. Deze was een tijdlang zeer belangrijk, waar een net van in de tempels wonende telepaten in zeer korte tijd, zeer grote afstanden met redelijke zekerheid wist te overbruggen. Ook viert de waarzeggerij hoogtij en al wat daarmede verband houdt.

De magie berust echter op de reeds genoemde regels. Dit betekent op de duur, dat elke priester-magiër ook specialist moet zijn in een of meer der z.g. stoffelijke wetenschappen.

Onder hen vinden wij reeds zeer vroeg knappe doktoren en kruidkundigen. Velen zijn bovendien zeer kundige psychologen, die op eenvoudige manier vele problemen van hun gelovigen uit de wereld weten te helpen.

Verder vinden wij vele sterrenlezers, die opvallend goed de matematika beheersen. Ook kennis van weerskondities is een speciale wetenschap.

Sommige kloosters en tempels beroemen zich er op, dat de door hen gedane voorspellingen omtrent het weer altijd uitkomen. In de graven van enkele priesters vindt men nu nog vermeld als zeer bijzondere verdienste, dat zij het stijgen van de Nijl tot op de dag wisten te voorzeggen.

De meeste wetenschappen zijn verwant met de natuur, ontleen aan haar eerst waarde door de praktische mogelijkheden, die zo ontstaan.

Toch is met al deze wetenschappelijke vooruitgang steeds weer het weten verweven, dat men niet alleen maar met natuurlijke en beheersbare krachten heeft te doen, doch dat heel de wereld leeft, een eigen bewustzijn en vermogen heeft.

Voor de Egyptenaar van die dagen is de gehele wereld dicht bevolkt met velerlei soorten onzichtbare wezens. Waar deze onzichtbare wezens klaarblijkelijk zeer machtig zijn, moeten zij een eigen gebied hebben, waarin zij kunnen leven en eten, een soort vaderland. Ook doden keren soms tot de mensen terug en schijnen dus tot die onzichtbare wereld te behoren.

Nu wordt die wereld door de betere mediums vaak beschreven. Wanneer wij nu een meer moderne beschrijving van het zonerland horen en wij vergelijken deze met de beschrijving van het land der geesten en der zaligen, zoals men dit in Egypte beschrijft, dan springen reeds bij de eerste beschouwing vele overeenkomsten naar voren.

In Zonerland, maar ook in het dodenrijk der Egyptenaren is geen honger, geen leed, geen nood en geen begeren. Er is vreugde, zo zegt

men nu en verzadiging in vreugde.

Er is vreugde, het koren groeit er met aren, die rijken tot aan de grond, zo zegt de Egyptenaar. De bodem draagt vrucht, zonder dat men zich vermoeit met het bewerken ervan.

Er is een overvloed van licht, zo zegt men tegenwoordig. Broeger drukte men de overvloed van vreugde, die er heerst uit door te vertellen, dat er altijd en voor ieder voldoende egyptisch dun bier en maïs-koeken aanwezig waren.

Natuurlijk mocht in het oude Egypte niet iedereen die mooie wereld binnen. Het begrip goed en kwaad was immers ook daar bekend?

Voor de Egyptenaar worden goed en kwaad wel in de eerste plaats bepaald door de wet. Dit is begrijpelijk. Diktatoriaal - of zo U wilt oligarchisch - geregeerd, is hij in heel zijn bestaan van wetten afhankelijk. Zonder die wetten zou immers de grote staat weer uiteenvallen in haar bestanddelen en zo een gemakkelijke prooi worden voor de woeste rovers uit de woestijn.

Daarom is hij geneigd deze wetten evenzeer toe te passen op het hiernamaals; daardoor krijgt hij een voorstelling en begrip van het oordeel. Maar de voorstelling van dit oordeel wordt toch weer bepaald door de vplkslegenden en de overleveringen, die wij toe kunnen schrijven aan het weten van Atlantis, evenals de herinnering aan een groot rijk van het zwarte ras, dat ver in het zuiden heeft gelegen.

Het blijkt, dat in deze rijken een zekere vorm van rechtspleging gebruikelijk was, die weerkaatst wordt in de voorstellingen van het dodenboek.

Van het rijk der negers in het zuiden is bekend, dat men daar een soort jury-rechtspraak kende, waarbij priesters als voorzitters fungeerden. Een van hen speelde daarbij een zeer genadige rol. Wanneer er in het oordeel twijfel zou zijn, was hij gehouden zijn stem steeds voor de beschuldigde uit te brengen en zo in gevallen van twijfel toch diens onschuld nog vast te doen stellen.

Wij vinden dit weerkaatst in de hof der 42 rechters, waar immers ook Maät, de Godin, de veer der genade in de waag werpt op het ogenblik, dat de schaal niet het noodzakelijke evenwicht of doorslag ten goede schijnt te kunnen bereiken.

De antwoorden op de vragen der rechters zijn voor de Egyptenaar wel het belangrijkste, want zonder de juiste antwoorden te geven, kan niemand het land der zaligen betreden.

Stelt U zich eens voor, dat U in een wereld zou leven, waarin de magie een zeer grote rol speelt. Met het geloof aan de kracht der magie zou U ongetwijfeld naar magische middelen grijpen, om U zo ook in gevallen van twijfel met zekerheid een toegang tot de eeuwige zaligheid te kunnen verschaffen.

Daarvoor moest de Egyptenaar de stem van het hart en de krachten uit de hal der kennis - waarin ieder leven geheel staat beschreven -, dus weten te ontgaan.

Het middel daartoe is om, zonder jezelf tegen te spreken, de juiste antwoorden aan de rechters te geven. Vandaar de scarabeën, die wij in de plaats van het hart vinden bij vele mummies.

Zij zijn veelal beschreven met spreuken als de volgende: Indien de rechters mijn hart vragen, zo antwoordt gij. Zo zij vragen naar mijn schuld, zo zwijg..... Vaak staan de evt. te geven rituele antwoorden er dan ook nog op geschreven.

Het dodenboek is eigenlijk een gebruiksaanwijzing, een handleiding, waaruit men kan leren, hoe men, dank zij handigheid en het gebruik der magie, de eeuwige rechtvaardigheid om de tuin kan leiden en zich zo een zekere toekomst in de eeuwige zaligheid kan verwerven.

Het is duidelijk, dat een dergelijk geloof voor de eenvoudigen van geest aanvaardbaar moest zijn en aan een zekere behoefte tegemoet kwam.

Maar de grote denkers - en laat ons niet vergeten, dat onder de priesters mannen der wetenschap waren, die men nog heden onder de genieën zou rekenen - moesten wij inzien, dat een dergelijk bedrog niet met de erkende wetten van het Al overeen te brengen was.

Zo moesten zij daar wel heel anders over denken en zo ontstond een geheim geloof in Egypte, dat wel een zeer zonderlinge grondslag heeft: In tegenstelling met al, wat later verkondigd wordt, aanvaardt het n.l. geen omschreven of te bepalen God.

Dat heeft U misschien niet zo vaak gehoord. Toch is juist dit waar en belangrijk.

De Egyptenaar uit de tijd rond de vereniging der beide rijken stelde zich de kosmische wereld als volgt voor: Ten eerste is er de leegte, waarin persoonlijkheden bestaan. Deze persoonlijkheden zijn niet zelf de Schepper. Zij zijn slechts krachten, die bestaan, ofschoon men niet weet waarom.

Deze wezens geven bepaalde krachten aan de wereld. Deze krachten zullen op aarde gebruikt kunnen worden door de mens, indien hij voldoende weet over die Goden.

Hier kijkt dus de magie toch weer om de hoek. Om nu echter in religieuze zin toch een eenheid te verkrijgen, gaat men de levenskracht zelf, die niet - uitdrukkelijk niet - verpersoonlijkt wordt, zien als het allerheiligste.

Wij vinden dit dan o.m. uitgedrukt in de Zonnegod Ra, die als een vertegenwoordiger van de levenskrachten optreedt. Wij vinden het echter ook steeds weer uitgedrukt in het verlossingsprincipe, waarvan Osiris de grootste vertolker is. Slechts door het leven te herkrijgen en de dood te overwinnen, kan de mens voortbestaan.

Osiris is degene, die alles overwint, Hij is geboren uit de aarde en de hemel. Wij allen zijn tenminste uit de aarde geboren, de aarde, die vruchtbaarheid geeft. Zonder haar zouden wij immers niet kunnen bestaan?

Wanneer nu de God, die boven deze krachten staat, onbekend is, zullen wij ons moeten wenden tot de lagere krachten, die wij kennen. Wij zullen hem als Godheid kunnen eren, maar nooit als de werkelijke, de opperste God.

In vele tempels bevond zich dan ook achter de nis in het heilige, waarin het Godsbeeld zich bevond een tweede, ledige nis.

Men heeft wel gemeend, dat dit diende voor bijzondere gelgenheden, dan wel dat daarin soms een tweede beeld geborgen werd. Dit is echter niet waar. Deze tweede nis was dan bestemd voor het ledige, het onbekende, dat achter alle Goden als werkelijke kracht schuilt.

Dit onbekende vrezen en eren de priesters tegelijk. Omdat zij het vrezen en niet kennen, verkondigen zij het bestaan daarvan zeker niet aan het volk.

Het resultaat is o.m. de opstand van Ich-n-Aton, de Zoon van Aton, die een nieuw Godsconcept tracht te prediken. Hij leert omtrent een feitelijke en alomvattende God, Die overal heerst en ingrijpt; een God, Die niet is te vergelijken met reeksen van natuurkrachten, die verpersoonlijkt worden.

Het priesterdom kan dit echter, ook om religieuze redenen, niet aanvaarden. Want Aton is, ondanks alles, beperkt. God moest echter volgens het begrip van de priesters minder bepaald en meer oneindig zijn dan het beeld van Aton kon inhouden voor hem. God was en bleef voor hem de grootste abstraktie.

Alle geloof in Egypte kan steeds weer worden terug gevoerd op het ene feit, dat achter de vele Godsgestalten deze onzichtbare en niet gekende kracht schuilt. Hierdoor is het alleen mogelijk, dat de vele verschillende tempels, die allen verschillende Goden en andere principen voorstaan, toch als eenheid handelen. Alleen hierdoor is het mogelijk, dat men gelooft, dat het "IK", wanneer het zich van de aarde bevrijdt, tot een ander bewustzijn kan komen.

In één geval althans staat geschreven:.....en dan zal hij de nieuwe Goden zien.....Dit was de hogepriester Arepthes, die in het dal der koningen begraven ligt. Zijn graf werd enige tijd geleden gevonden en op de wand staat deze zin woordelijk gegrift. Er is hier sprake van een concept van nieuwe Goden, die zouden heersen in de nieuwe wereld.

Dit lijkt er op, dat men de kosmische wetten, zoals zij in een wereld tot uiting komen, de naam van Goden geeft.

Het geloof aan die nieuwe wereld maakt echter de mens steeds weer bevreesd het oude zo maar te verlaten zonder meer. Dit wenst men niet. Zo baseert de gehele religie van het oude Egypte zich, naast een zeer groot deel der magie, er voornamelijk naar streeft een verbinding te vormen tussen de gekende wereld en het onbekende rijk, waarin de geesten leven.

De gehele praktijk van de godsdienst en alle ritueel is er op gericht de onbekende wereld en zijn wetten in overeenstemming te brengen met het gekende, opdat alle deze wetten en krachten eens kunnen begripen en hanteren.

Wat de waarheid van deze stellingen is, kunnen wij misschien hier in enkele woorden kort samenvatten:

God is zo groot, dat Hij juist hierdoor voor ons onkenbaar wordt. Elke voorstelling van het Goddelijke, die wij kennen is uiteindelijk niets anders dan een omschrijven van een zeer klein deel van Zijn wezen en kracht. Dat heeft men ook in het oude Egypte dus gevoeld.

Wanneer wij vrezen voor een onbekende wereld, omdat wij b.v. ons te zeer van onze schuld bewust zijn, dan zoeken wij steeds weer op eenigerlei wijze deze andere wereld aanvaardbaar te maken en aan de konsekwenties van onze daden te ontkomen.

In veel later ontstane godsdiensten zien wij dergelijke gedachten verknoot met de schuldbelijdenis op het sterfbed, sakramentele versterking van het wezen, vrijspraak van schuld e.d.

De oude Egyptenaren brachten hun doden voedsel en andere gaven. In latere tijden zien wij familieleden voor hun gestorvenen aflaten vergaren. Weer elders worden rijst en bloemen of verdienste offers gebracht met hetzelfde doel. Zelfs in andere kerken en rassen door alle tijden ziet men een zoeken om verdiensten te vergaren ten bate van de gestorvenen. De gedachtegang is dus zelfs aan Uw tijd zeker niet vreemd.

Het onbekende van de komende wereld doet steeds weer zoeken naar kontakten met die wereld. Het is de vrees, die in de eerste plaats het zoeken naar deze verbinding en het handhaven ervan zoekt te bevorderen.

Ik meen, dat de velen, die op het ogenblik zoeken naar een ontsluiting van de geheimen der dood en een bewijs van voortbestaan hun zoeken en geloven op dezelfde vrees baseren, die eens de oude Egyptenaren tot hun magisch rituele bezweringen.

Dit moge vele van de aanwezigen misschien hard klinken, maar toch is het waar. Er is een parallel te trekken. De betekenis is dan ook zeker niet gelegen in de vorm, die dit denken uiteindelijk als geloof aanneemt. Wel belangrijk zijn de gevolgen, die voor de mens hieruit voortvloeien.

Uit angst voor het hiernamaals vooral streeft men naar een harmonie met de krachten der Goden, of, indien het weten verder is gegaan, met de krachten des kosmos.

Deze harmonie is belangrijk boven alles. Indien wij werkelijk in eenklank kunnen zijn met het geschapene en zo onze juiste plaats daarin kunnen nemen, hebben wij het werkelijke doel van ons leven gevonden en de taak volbracht, die ons is opgelegd.

De leer van het oude Egypte heeft daartoe kunnen leiden. In het zoeken naar eenheid met de kosmos zijn aan enkele der geestelijk groteren onder hen geheimen geopenbaard als b.v. het wezen der materie.

Dit was als magisch geheim in die dagen reeds aan enkelen bekend. Verder kende men b.v. de bloedsomloop en de werkingen van het zenuwstelsel, iets, wat volgens de stand der medische techniek in die dagen onmogelijk zou moeten zijn. Ook werd hen het wezen van andere werelden geopenbaard. Dit trachtten zij later uit te beelden in hun inwijdingsceremonieën. Wij kunnen dus zeggen, dat zij reeds veel wijsheden hadden gevonden.

De grootste wijsheid was echter: slechts wanneer de mens zonder vrees en zoekende naar harmonie met al, wat hij als Goddelijk erkent, zijn weg gaat, zal hij ongehinderd voort kunnen gaan. Elke hinderpaal, die voor hem opdoemt, zal hij overwinnen, of terzijde kunnen stellen.

Ook geestelijk zal hij alle tegenstand kunnen overwinnen, omdat aan een ieder, die zonder vrezen streeft en verlangt naar het allerhoogste vele krachten zullen worden gegeven.

Ik meen, vrienden, dat wij ook voor de huidige tijd ons rustig bij dat laatste zullen neer kunnen leggen. Wanneer U over het gesprokene nog opmerkingen wilt maken, zal ik deze gaarne beantwoorden.

x Bestond er ook een hieroglyph van die onbekende God? Kon de Ankh niet dienen?

- Neen, wel stond de ankh als symbool voor een visie, die met het erkennen van die onbekende God gebonden en in overeenstemming was. Maar de onbekende God werd vaak aangeduid of uitgebeeld door een ledige cartouche. Vooral in het begin van deze erkenning gebruikte men dus een cartouche als voor koningsnamen werd gebruikt, maar dan geheel ledig.

In latere tijden heeft men hem wel eens getracht om te definieren. Wij vinden dan als symbool een cartouche, waarin geschreven staan: de drie lijnen van het water, de drie aren van voeding of koren en een vleugel of veder - pen -, waarmede men tracht aan te duiden, dat het Goddelijke al het gekende en voorstelbare omvat.

Een juistere definitie, die tevreden kon stellen, heeft men voor dit begrip echter nooit gevonden. De Ankh zelf geeft de wereld weer, een wereldkruis dus, waarbij alles gezien kan worden als kringloop, zodra een zeker punt van bewustzijn is bereikt. Voor die tijd doet zich alles voor als een groei of evolutie.

Ter erkenning van de erkende kringloop dient men met het menselijke bewustzijn, horizontale balk een klein aanrakingspunt altijd blijven bestaan.

Om te komen tot een juist erkennen van de kringloop der krachten zal men echter omtrent de werkelijkheid, dus de geuite werelden, dienen te weten.

x Ik meen, dat de Ankh ook licht betekende. Licht benadert in onze voorstelling het Allerhoogste.

- Inderdaad, maar licht op zich is - laat ons dit niet vergeten - de bron. Het is slechts het verschijnsel. Volgens de egyptische gedachte is de kringloop, waarin niet slechts mensen, maar ook Goden zich bewegen, het verschijnsel van de onbekende kracht, voor dit verschijnsel; niet voor de kracht zelf staat dus de lus of cirkel, die het Ankhkruis bekroont.

Deze kringloop wordt ook vaak weergegeven in de vorm van farao's schepersstaf, die in de latere tijd veelal gebezigd wordt met inwaarts wijzende krul, i.p.v. met de oorspronkelijk, uitwaartswijzende en blad-vormige kluitwerper. Deze omvorming moet zich rond de 10de dynastie hebben afgespeeld.

x Waarom dat? Wat was de dorsvlegel?
- Dat was geen dorsvlegel. Dit was de roede. Een soort karwats. Door de
scheperstaf en de roede te dragen en te hanteren geeft de farao aan ,
dat hij de vader en hoeder van zijn volk is, maar dat hij ook het ab-
solute geweld over leven en dood bezit. Hij houdt de beide staven ech-
ter altijd met gekruiste armen om aan te geven, dat beide krachten on-
deelbaar zijn in zijn persoon. Gezien der verondersteld Goddelijke af-
komst van de vorst impliceert dit tevens, dat hij oordeelt volgens de
Goddelijke liefde en rechtsprekt uit de wetten der eeuwigen.

Dus s.v.p. niet meer spreken over een dorsvlegel. Farao dorste
niet. Dat liet hij anderen voor zich doen. Maar dat men deze herders-
staf vaak ziet met een naar binnen gebogen krul, legt sterk de nadruk
op de overeenkomst met de bisschopsstaf, of kromstaf van de abt.

Ook hier ziet men, zelfs in deze dagen, nog wel een schijnbaar
als sier aangebrachte naar buiten gebogen punt, die bladvormig is. Ook
dit is terug te brengen tot de eeuwen oude herdersstaf. Hierbij zocht
de herder een staf met gebogen uiteinde, waaraan het einde licht naar
buiten gebogen en afgeplat was, of kon worden. Deze afplatting werd
dan gebruikt om kluiten naar afgedwaalde dieren van de kudde te werpen
en hen zo tot terugkeer naar de kudde te bewegen. Ofschoon misschien
de zin van deze afplatting verloren is gegaan, is het symbool bewaard
gebleven. Bij voornoemde staven vinden wij dan in de vorm van een or-
nament vaak nog een dergelijke kluitwerper aangeduid. De kunstenaar
en ontwerper maakt hiervan dan vaak een knop van een bloem of blad, dat
met de kromming van de krul mede verloopt.

x Hoe past Osiris in dit stelsel?

- In de eerste plaats paste hij in de zonneloer, het vers hijsel van de
ondergaande en weer rijzende zon. Ten tweede gaf zijn figuur uitdruk-
king aan het menselijke verlangen om uit elke onderwereld weer een weg
naar het licht te vinden.

Wij vinden deze gedachte evenzeer in de griekse mythologie terug
en bij het mysterie van Belders (Baldur) terugkeer in de germaanse
vorm.

Osiris' sterven en weerkeer geeft aan, dat het menselijke leven
evenals de zon wordt uitgeblust, maar het wezen zich toch steeds weer
zal keren.

Dit impliceert, dat vooral in de betere kringen van Egypte ook de
reïnkarnatieleer enigszins werd aanvaard.

Daarnaast duidt de figuur Osiris, de mens, erop, dat de dood geen
werkelijke uitblussing is, maar na het doorstaan van de nacht steeds
weer een beleven van de morgen, waarin men moet ontwaken. Ontwakende
overwint hij alle geweld en alle vrees, die de onderwereld eigen zijn.

Osiris verlamt de draken des vuurs met zijn blik en keert zo hun
geweld van de zonneboot af. Daarna kan men door de poorten der onder-
wereld in een nieuwe wereld uitvaren en, gaande door de hemelen, de ou-
de wereld omspannen. Symbool dus van een herleven, onverschillig, of
dit in stoffelijke, of geestelijke gedaante geschiedt.

Thans, mijne vrienden, geef ik het woord over aan een tweede spre-
ker.

Goeden avond.

Goeden avond, vrienden,

Het tweede onderwerp mag U zelf stellen.

DE MYSTIEK VAN DE MODERNE, WESTERSE MENS

=====

Allereerst zou ik hierbij op willen werken, dat de mystiek van de moderne, westerse mens grotendeels gebonden blijkt aan zijn zeer grote innerlijke onzekerheid. Vandaar, dat hij altijd weer terug grijpt naar het materialisme als een basis. Wanneer hij deze al verlaat, weet hij toch nog steeds weer zekere, Meer materiële beelden en opvattingen met zijn mystiek te verknopen.

Typisch is het vooral, dat deze moderne mens zich zeer gaarne be-roeren laat en ontroeren door klanken en beelden. Hij zoekt zijn eigen wereld daarin a.h.w. te ontvluchten.

Vroeger heeft men dit ook geprobeerd. Maar toen ontvluchtte men de werkelijkheid van zijn wereld meer in de filosofie en de geheimzin-nigheid van een geestelijke wereld, waarover men veel kon debatteren, zonder dat de wereld zelf daardoor nader bepaalbaar werd.

Ik denk hier o.m. aan de alchemisten, die in de ontwikkeling van het westen een zeer belangrijke rol hebben gespeeld. Maar wij kunnen ook denken aan de grote bouwmeesters der middeleeuwen, die hele kate-dralen wisten te bouwen uit een wonderlijk kantwerk van behouwen steen.

Laat ons alleen maar eens denken aan de vaak uit steen, of hout ge-houwen oksalen, die dienden als scheiding tussen het heilige en profa-ne deel van de kerk. Het priesterkoor en de rest dus.

Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat in het priesterkoor alleen maar heiligen zaten. De aanduiding is zuiver symbolisch.

Ook op andere wijze werd bij denken en streven de gedachte heel vaak verstoffelijkt.

Voor de moderne mens echter, met Zijn groter inzicht in de waar-den der natuur, wordt het steeds moeilijker zijn onstoffelijke gedach-ten en ervaringen toch nog weer stoffelijk uit te drukken. Zijn enige uitweg ligt in de meer abstrakte wereld der rekenkunde, de speciale vormen van meet- en rekenkunde, waarmee hij door kan dringen tot de gebieden van het allerkleinste der stof.

Degenen, die dit presteren, komen dan ook tot een mystiek beleven en beschouwen van het zijnde. Zij zijn niet meer materialisten pur sang, doch vinden in de basis der materie een expressie van hogere waarde, die zij in het beschouwen leren ook innerlijk te beleven. Van-daar dat veel van de groten op dit gebied ook tevens grote mystici zijn. Zij baseren zich op het innerlijk beleven van ongrijpbare krachten, die zij zich voor kunnen stellen door de abstraktie, waartoe zij de mate-rie hebben weten terug te brengen.

Helaas is dit de doorsneemens nog niet helemaal gelukt. Hij zoekt naar een uitlaat, een mogelijkheid tot expressie van de in hem levende honger. Hij verlangt een idee te vinden, die hem macht geeft over zijn wereld, die hem in staat stelt meer dan alleen de uiterlijkheden van het bestaan intens te beleven.

Wij zouden kunnen zeggen, dat voor sommige van deze moderne mysti-ci het bezoeken van bioscoop of theater de basis is geworden van hun vermogen tot meer mystiek ervaren.

Dit klinkt U misschien zonderling. Maar de dromen, waarmee zij zich daar vereenzelvigen, brengen soms een denken over niet geheel stoffelijke waarden met zich. Men komt dan tot een doorvoeld beleven, ook hiervan.

Wanneer echter de vorm beheersing van het materialisme op een o-genblik niet meer voldoende houvast biedt - waar het nog al heen schijnt

te gaan, omdat de expressiemogelijkheden in de materie niet voldoende meer zijn -, komen wij te staan voor de noodzaak naar een zelfbeleving en uitdrukking te zoeken, die, gebaseerd in de materie, toch op een voor het "IK" aanvaardbare manier onstoffelijke en eeuwige waarden voor zich leert bevatten.

Zo komt de mens er toe zijn leven, of grote delen van zijn leven, te wijden aan de hieruit voortvloeiende gedachtegang. O.m. ligt dit alles besloten in de geheimleer van verschillende verenigingen.

Wij zien de mens hiernaar ook zoeken in, of buiten de kerken in een meer dogmatische denkwijze.

Verder brengt dit zoeken een dromen met zich, waarmee men de innerlijke mens voor zich tracht uit te drukken.

In de schilderkunst zijn enkele expressionisten hiervan een aardig voorbeeld. Ofschoon, om eerlijk te blijven, het er hier en daar wel wat somber uit moet zien, wanneer hun kunst inderdaad een ware uitdrukking van hun innerlijke gesteldheid is.

Maar goed, ook zij zijn zeker mystici. Zoeken zij niet in zichzelf de zin van het leven te erkennen, te vinden en te beleven? Daarin ligt toch m.i. wel de eerste kwalificatie, die noodzaak is voor de mystikus. Want deze voelt de wereld van het grotere aan, verzinkt zijn eigen wezen daarin en komt zo tot een geheel nieuw concept van leven. Hij vindt zo de geheimen van het bestaan, die hij meer materieel tracht uit te drukken door rituele gebaren, gebedspreuken, muzikale uitingen, beelden werken enz. enz.

Het is wel duidelijk, dat elke moderne mens, die buiten het stoffelijke om zoekt iets te erkennen - zelfs indien dit somber is als bij enkele vormen van existentialisme - een mystikus mag worden genoemd, omdat hij zoekt zich te vereenzelvigen met de grondwaarden van het leven.

Helaas geldt die somberheid echter niet alleen voor de westerse mens. Want ook het oosten komt meer en meer onder de invloed van het westen en begint juist in dit gebied meer en meer de sombere westerse tendenzen ook in zich te vertonen.

Dat men hierbij zowel in het westen als in het oosten nog niet in staat is een scheiding te maken tussen het zuiver geestelijke en het zuiver stoffelijke is te betreuren.

Aan de andere kant zal ook de stoffelijk gevormde symboliek, die het mystieke wezen en de aanvaarding daarvan uit moet drukken in vele gevallen een grote schoonheid reeds nu kunnen bezitten en zo als een sleutel kunnen gelden voor de geheimzinnige wereld, waarin het "IK" rond zich krachten erkent en in zich tracht te ervaren, die behoren tot eenander bestaan dan het gekende. Krachten, die zeer waarschijnlijk zullen behoren tot een andere wereld dan die, waarin de mens nu leeft.

Veel van het moderne mysticisme berust op een mystifikatie, die desalniettemin aan de mystieke behoeften van de wereld tegemoet komt. Hierdoor kan uit een op zich niet mystieke mystifikatie zelfs een mystiek beleven ontstaan, dat de mens door zijn mystieke kwaliteiten zo zeer verheft, dat hij tot een werkelijk mystiek en kosmisch beleven kan komen.

x Wilt U die laatste parafrase nog eens uit de doeken doen?
- Het was geen parafrase. Het was meer een vaststelling. Het is n.l.zo , dat menige geheimleer van Uw tijd uitgaat van feiten en stellingen, die niet volledig juist zijn, of zelfs van stellingen, die bewijsbaar onjuist zijn.

Ik zal niet nader vermelden, wie of welke, dan kunt U altijd nog lekker zeggen, dat natuurlijk die anderen zo dom zijn.

Dit voor werkelijkheid uitgeven van niet juiste waarden, deze misrepresentatie, noemde ik nu een mystifikatie, een verhullen van werkelijke toestanden of feiten.

"Waterval, waarom val je eigenlijk naar beneden? Waaromwerp je je water in de diepte?"

De waterval begon daarover na te denken. Zo liet zij geen water meer op de stenen neervallen en de rivier verdroogde. Al het land aan de rivier, die het water van de val verder droeg verdroogde, omdat er geen water meer kwam. Maar of de uitdrogende rivier ook om water riep en kloeg, de waterval hield alle water boven, want zij wilde eerst weten, waarom zij viel, voordat zij verder ging met vallen.

Het resultaat was een hele hoop ellende.

Omdat de wijze weer eens een keer langs kwam en ziende, wat er met de waterval gebeurd was, tot haar sprak:

"Is het niet beter eerst dat te zijn, waarvoor je geschapen bent en dan pas er over na te denken, waarom dit zo is?" Toen liet de waterval haar water weer neerstorten op de stenen, de landen werden vruchtbaar en de rivier stroomde juichende naar de zee.

En de waterval? Al heeft zij het geheim nooit helemaal opgelost, zij was weer gelukkig.

Wanneer U in het leven staat en U houdt zich bezig met esoterie, dan is het belangrijk, wat U bent. Dat kunt U altijd wel te weten komen. Want wanneer je maar eerlijk tegen jezelf bent, weet je, wat je werkelijk bent, volgens eigen weten en bewustzijn.

Dan weet je ook wel, wat je doen moet om in de wereld te kunnen beantwoorden aan alles, wat goed is, wat voor jou goed is, volgens je beste weten.

Heeft het dan zin erover na te denken, waarom je de dingen zo doet en waarom je de dingen zo ziet? Ongetwijfeld. Wanneer het je tenminste niet van de daad weerhoudt. Want bepaal je je eerste tot de vraag, de gedachte, dan vergaat je leven en gaat alle mogelijkheid tot beleving en bewustwording voorbij.

Neen, een mens moet niet alleen zijn eigen en juiste plaatsing in het leven weten te nemen, hij moet bovendien ook weten te aanvaarden, wat hij is.

Ondanks alle vragen, die kunnen rijzen, moet hij dit alles dan bovenal in de praktijk brengen. Zo komt men verder. Tenminste.....

Er was ereis iemand, lang geleden, die geboren werd in een heel klein dorp, waar hij zich zeer gelukkig voelde. Op de duur lokte hem toch de grote wereld. In die tijd reisde men nog niet veel. Zo begon hij het grote avontuur en met zijn geld in eendoek gewikkeld en op zijn borst verborgen, stapte hij op zijn ezeltje en reed wel 20 lange kilometers ver naar de grote stad.

Daar mat een kleermaker hem een ander pak aan en hij zag er heel anders uit. Hij kocht een nieuwe hoed en voelde zich veel deftiger dan ooit tevoren.

Met zijn ezeltje keerde hij terug naar het dorp, maar toen hij het zag, keek hij naar zijn nieuw gewaad en sprak:

"Hier pas ik niet meer. Ik voel mij hier niet meer thuis! Na lang denken besloot hij de wereld in te gaan, opdat iedereen, die belangrijk was, zijn schoonheid en grootheid zou kunnen zien.

Zo doolde hij rond. Maar niemand sloeg acht hem. Zijn mooie kleren gingen aan flarden en zijn hoed had hij al heel snel verloren. De laatste penning, die hij bezat, was allang omgezet in droog brood en water, toen hij eindelijk, verwaarloosd en verhongerd, in zijn eigen dorp terugkeerde. Maar daar lachten de mensen hem nog uit ook.

Treurig dacht hij toen na over zijn avontuur en sprak tot zichzelf:

"Wanneer ik ergens anders terecht was gekomen, was het nog niet zo erg geweest. Maar terug te keren na een mislukking, is wel het ergste, wat mij kan overkomen. Want hier in mijn eigen dorp dien ik alleen tot spot van hen, die ik mijn grootheid wilde tonen....."

Je zou het ook nog anders kunnen zeggen:

Er was ereis een mens, die ontdekte, dat er op de wereld vele mooie en filosofische gedachten waren. Hij maakte zich dezen tot eigen en ging er mede pronken. "Dit is nu mijn denken, mijn bewustzijn. Daar mede zal ik doordringen in de werelden, die binnen mijzelf verborgen liggen!" zo sprak hij.

Ijverig begon hij in zichzelf door te dringen. Maar ja, hij zocht niet naar de waarheid. Hij zocht alleen maar naar methoden om nog mooier en beter te lijken, om nog meer met zichzelf tevreden te kunnen zijn, om nog meer over zijn bereikingen te kunnen pochen.

Met al zijn denken kwam hij steeds weer op hetzelfde punt uit : "Ik moet beter worden". Vandaar was hij trouwens uit gegaan ook . Maar hij is er nooit in geslaagd om ook werkelijk beter te worden, want om dat te bereiken had hij elke hinderpaal moeten overwinnen.

Hij had niet moeten roepen: "Kijk toch eens, wat een mooie gedachten en wat een goede ideeën ik heb", maar hij had moeten zoeken naar de grote waarheid, die in ons allen verborgen ligt.

Op die manier alleen kun je wat bereiken, kun je verder komen. Je moet de strijd aandurven met de mogelijkheden, die in je liggen. Tenminste.....

Er was ereis een duveltje. Een heel klein en onschuldig duveltje. Natuurlijk had het wel een gevorkt staartje, maar dat was nog niet spits en scherp. De horentjes waren nog niet helemaal volgroeid. Het was een leuk, klein en dartel dingetje. Zo'n lief klein duveltje, dat ten hoogste met de vlammetjes speelt en voorzichtig bij ome Joost een handje pek gaat stelen.

Dat duveltje voelde zich in de warme hel zo prettig, dat het besloot eens te gaan kijken, of het ergens nog niet veel beter was. Toen de Heer Beëlzebub eens uit was geweest voor een potje verleiden op aarde en de deur open had laten staan.....hup!

Met een zucht en een vloek - want daar was het een duveltje voor - wipte de kleine naar buiten en nam de weg over de wolken, die naar boven voert. Zo kwam hij bij het grote hek van de hemelpoort terecht. Het keek eens tussen de spijlen door en dacht bij zichzelf:

"Dit is zelfs nog beter dan thuis. Hier zou ik best willen wonen".

Petrus, die medelijden kan hebben - zelfs met kleine en nog onschuldige duveltjes -, keek even de andere kant op, toen het kleine ding met zijn bokspootjes zo maar tussen de spijlen doorglipte.

Zo kwam het duveltje in de hemel en voelde zich zeer gelukkig, maar na een tijdje ging het toch weer terug naar de hel. Weet U waarom?

Het kon in de hemel nergens een ome Joost vinden, waar het een handje pek kon stelen.

Sommigemenschen slagen erin, door te dringen tot de werkelijke geheimen van de ziel. Zij leren de innerlijke werelden kennen met al hun licht en glorie. Maar zij zouden zo graag alle menselijke dingen en gewoonten met zich nemen en kunnen er niet toe komen datgene te verloochenen, wat een beperking van het wezen is, wat de vervolmaking van het wezen in de juiste vorm belet en tegenhoudt.

Niet als het duveltje: zij gooien alles, wat zij bereikt hebben overboord om terug te kruipen naar het oude sombere leven met alle problemen van dien. Dan worden zij ouder en spits, bitterder en scherper. Dan worden het grote, gemene duivels, die met de spitse vorken van hun eigen onvolkomenheden anderen in de ziel verwonden, omdat zij weten, dat zij hun eigen ziel en zaligheid verprutst hebben.

Esoterie betekent niet alleen maar het licht en het geluk vinden, het betekent ook alles prijs geven om het te kunnen behouden. Er zijn heel wat mensen gestruikeld over een kwestie van een paar dubbeltjes, of een heel klein beetje genot, dan over grote en belangrijke leerstel-

Weet gij, vrienden, esoterie is niet een overwinning, waarin men na het bereiken tevreden kan terug zien zonder meer. Het is een strijd tegen jezelf, die altijd voortduurt tot je de kern van het Al hebt gevonden, dat woont in jezelf, tot je de vonk Gods kent, waaruit je bent bestaan, de kosmos leert begrijpen, waaruit je eens bent geboren.

Er was ereis een kluizenaar, die eenzaam in het woud woonde en tussen de bomen bad en werkte en wijsheid vergaarde. Toen echter het woud hem niets meer openbaarde en zelfs de woestijn niet meer tot hem sprak uit zijn ijle leegte, wierp hij het kluizenaarskleed af. Hij ging naar de steden, werkte en handelde, werd rijker en wijzer.

Toen ook dit hem geen wijsheid baarde, trok hij verder als zwer-
ver. Ook hierin leerde hij veel. Hij overwon alle schimmen en schadu-
wen, die het leven der armen bedreigen. Toen ook dit hem geen wijsheid
meer kon geven, baande hij zich een weg tot op de hoge bergen, waarop
de Goden wonen.

Staande op besneeuwde toppen, ver boven de wolken, sprak hij met
de grote geesten van het heelal. Tot er ook daar geen wijsheid meer was,
fie hij aanvaarden kon.

Toen hij terugkeerde tot de wereld, was het hem, als droeg hij zijn
vredige kluis met zich. In die kluis leefde hem een licht der wijsheid,
waarin hij alle wereld zag en beleefde.

Lang dacht hij hierover na. Tenlaatste sprak hij:

"Zie, dit is alles ben ik. Ik ben deel van de wereld, zoals alle
wereld deel is van mij".

Toen vervaagde alle beelden, er bleef slechts licht, dat zich uit-
spreidde over de hemelen, tot alle werelden en sferen erdoor werden be-
roerd. De oneindigen juichten, omdat wijsheid was geopenbaard aan al
het zijnde in de ziel van een mens.

Er zijn vele dingen op de wereld, die je moet leren kennen, moet
durven overwinnen. Wanneer een deel van het leven je niets meer geeft,
moet je uitgrijpen naar een volgens deel, nooit herhalen; niet voort-
gaan in sleur, zeg:

"Dit ken ik, dit heb ik geleerd. Het geeft mij geen nieuw en be-
ter begrip meer, dus zoek ik een ander doel, een nieuwe wijsheid, een
nieuw begrip.

Eens zal ik een wijsheid bereiken, die mij in staat stelt alles
opzij te zetten en slechts te zijn, wat ik was in den beginne. Dan zal
ik zijn, wat ik buiten eigen weten om altijd voor God ben geweest: een
deel van de oneindigheid. Eerst dan heb ik mijn doel bereikt!"

Vrienden, dit alles lijkt U misschien wat erg populair. De inhoud
echter is rijk. Bedenk: esoterie bestaat niet uit het mompelen van ge-
heimzinnig klinkende woorden, of in meditatie te dromen zonder te we-
ten wat en waarom.

Ware esoterie is: steeds jezelf onthullen, wat je werkelijk bent.
Om dit te kunnen doen, moet je eveneens de waarheid omtrent de wereld
onthullen en begrijpen, wat zij voor je is en betekent.

Het enige, wat zin heeft in het leven, is bewustzijn, weten. Wan-
neer het weten ver genoeg doordringt, kan het worden tot licht, een er-
kennen en uitdrukken van God binnen ons wezen. Daardoor kunnen wij be-
wust de plaats in de Schepping innemen, die God ons eens heeft gegeven.

Ik zal nu mijn betoeg eindigen.

Goeden avond.